

Ἑρμηνεία.

Δέν πρέπει οἱ ὑπηρέται τῆς Ἐκκλησίας, εἴτε Ὑποδιάκονοι εἶναι, εἴτε οἱ κατώτεροι Κληρικοί, νά μεταλαμβάνουσι τινάς τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου, ἢ νά εὐλογῶσι τὸ ποτήριον τοῦ αἵματος τοῦ Κυρίου κατὰ τὸν Κανόνα τοῦτον· ἢ γὰρ εὐλογία αὕτη μόνου τοῦ Ἱερέως εἶναι ἰδίᾳ καὶ τοῦ ἀρχιερέως· ἢ δὲ μετάδοσις τοῦ θείου Ἄρτου κυρίως μὲν εἶναι τοῦ Ἱερέως, ὑπουργικῶς δὲ εἶναι καὶ τοῦ διακόνου μόνον, ὡς εἴπομεν εἰς τὴν ὑπόσημ. τοῦ κγ' τῆς ς'. ἀλλ' οὐχὶ καὶ τῶν κατωτέρων Κληρικῶν. Ὅρα καὶ τὴν ὑπόσημ. τοῦ ιε' τῆς ς'.

ΚΑΝΩΝ ΚΓ'.

Ὅτι οὐ δεῖ ἐφορκίζειν τοὺς μὴ προαχθέντας ὑπὸ Ἐπισκόπων, μήτε ἐν ταῖς Ἐκκλησίαις, μήτε ἐν ταῖς οἰκίαις.

Ἑρμηνεία.

Διορίζει ὁ παρὼν κανὼν, ὅτι δέν πρέπει νά κατηχοῦν οὔτε εἰς τὰς Ἐκκλησίας, οὔτε εἰς τὰ ὁσπήτια ἐκεῖνοι ὅπου δέν προσβλήθησαν εἰς τοῦτο διὰ χειροθεσίας τοῦ Ἀρχιερέως ἢ τοῦ Χωρεπισκόπου, ταῦτόν εἰπεῖν τοῦ ἔχοντος χώραν Ἐπισκόπου, κατὰ τὸν ι. τῆς Ἀντιοχ. ὅν καὶ ἀνάγνωθι μὲ τὴν εἰς αὐτόν ὑποσημείωσιν.

ΚΑΝΩΝ ΚΖ'.

Ὅτι οὐ δεῖ Ἱερατικούς, ἢ Κληρικούς, ἢ λαϊκοὺς, καλουμένους εἰς ἀγάπην, μέρη αἶρειν, διὰ τὸ, τὴν (1) ὕβριν τῆ τάξει προστρίβασθαι τῆ ἐκκλησιαστικῆ.

Ἑρμηνεία.

Εἰς τὰς γινομένας ἀγάπας, ἥτοι συμπόσια, ἐκαλοῦντο μὲν οἱ πτωχοὶ, ἐκαλοῦντο δὲ καὶ οἱ Ἱερωμένοι καὶ Κληρικοί. Δι' ὃ προστάζει ὁ παρὼν Κανὼν, ὅτι καὶ οἱ λαϊκοὶ μὲν, κατ' ἐξοχὴν δὲ οἱ Ἱερωμένοι καὶ Κληρικοί νά μὴ παίρνουσι μερίδια φαγητῶν ἀπὸ τὰ τοιαῦτα συμπόσια καὶ τὰ ὑπάγουσιν εἰς τοὺς οἴκους τῶν, ἐπειδὴ τοῦτο εἰς ὕβριν γίνεται καὶ ἀτιμίαν τῆς ἐκκλησιαστικῆς τάξεως αὐτῶν, μὲ τὸ νά δείχνουν ὅτι εἶναι λαίμαργοι καὶ ἀχόρταγοι οἱ ποιοῦντες αὐτό. Ὅρα καὶ τὸν οδ' τῆς ς'.

ΚΑΝΩΝ ΚΗ'.

Ὅτι οὐ δεῖ ἐν τοῖς Κυριακοῖς, ἢ ἐν ταῖς Ἐκκλησίαις τὰς λεγομένας ἀγάπας ποιεῖν, καὶ ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Θεοῦ ἐσθίειν καὶ ἀκούδιτα στρωννύειν.

Ἑρμηνεία.

Ὁ παρὼν Κανὼν αὐτολεξεῖ οδ' τῆς ς'. ἐστὶν ἀπὸ τοῦτον ἐρανισθεῖς, καὶ ὄρα τὴν ἐρμηνείαν αὐτοῦ ἐκεῖ.

ΚΑΝΩΝ ΚΘ'.

Ὅτι οὐ δεῖ Χριστιανοὺς Ἰουδαίζειν, καὶ ἐν τῷ Σαββάτῳ σχολάζειν, ἀλλὰ ἐργάζεσθαι αὐτοὺς ἐν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, τὴν δὲ Κυριακὴν προτιμῶντας, εἴ γε δύναιντο, σχολάζειν ὡς Χριστιανοί, εἰ δὲ εὐρεθεῖεν Ἰουδαῖσται, ἔστωσαν ἀνάθεμα παρὰ Χριστῶ.

Ἑρμηνεία.

Τὸ μὲν Σάββατον, ὡς καὶ τὸ ὄνομά του δηλοῖ, ἦτο ἐορτὴ καταπαύσιμος τοῦ παλαιοῦ Νόμου, εἰς τὴν ὁποίαν οἱ Ἰουδαῖοι καταπαύουσιν ἀπὸ κάθε ἐργόχειρον, ἢ δὲ Κυριακὴ εἶναι ἐορτὴ καταπαύσιμος τῆς νέας χάριτος τοῦ Εὐαγγελίου. Λοιπὸν οἱ Χριστιανοὶ δέν πρέπει τῆς χάριτος ὄντες υἱοί, νά ἐορτάζουσι καὶ νά σχολάζουσιν εἰς τὸ Σάββατον, καὶ κατὰ τοῦτο νά Ἰουδαίωσι, καθὼς διορίζει ὁ παρὼν Κανὼν, ἀλλὰ τῷ Σαββάτῳ μὲν νά ἐργάζωνται, τὴν δὲ Κυριακὴν, τιμῶντες διὰ τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου, νά σχολάζουσιν εἰς αὐτήν, ἐὰν δύνωνται (2).

(1) Τὸ τὴν, περιττὸν δοκεῖ.

(2) Σημείωσαι ὅτι ἀγκαλὰ καὶ ὁ παρὼν Κανὼν οὐκ ἀναγκαστικῶς προστάζει νά ἀργοῦσι κατὰ τὴν Κυριακὴν οἱ Χριστιανοί, ἀλλὰ ἐπρόσθεσε τὸ, ἐὰν δύνανται καὶ ἔχουν τὸν τρόπον νά ἀρ-

γοῦν μὲ ὄλον τοῦτο οἱ πολιτικοὶ νόμοι ἐδιώρισαν ἀναγκαίως νά ἀργοῦσι κατὰ τὴν Κυριακὴν ὅλοι οἱ Χριστιανοί, πλην τῶν γεωργῶν. Ἀλλὰ γὰρ καὶ τοὺς γεωργοὺς αὐτοὺς ἡ νδ'. Νεαρά Λέοντος τοῦ σοφοῦ ἐδιώρισε μετὰ ταῦτα νά σχολάζουν κατὰ τὴν

εἰ δὲ φανοῦν ὅτι Ἰουδαῖοι διὰ τῆς τοιαύτης ἐν τῷ Σαββάτῳ ἀργίας, νὰ γίνωνται ἀνάθεμα, ἤτοι νὰ ᾄναι χωρισμένοι ἀπὸ τὸν Χριστὸν καὶ ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, καὶ ἐν τῷ μέλλοντι. Περὶ τοῦ ἀναθέματος, ὄρα ἐν τῷ προλόγῳ τῆς ἐν Γάγγρα. Ὅτι δὲ ἐν τῷ Σαββάτῳ πρέπει νὰ ἐργάζωνται καὶ ὄχι νὰ ἀργοῦν οἱ Χριστιανοί, μαρτυρεῖ καὶ ὁ θεὸς Ἀδγουστίνος, καὶ ὄρα τὴν ὑπόσημ. τοῦ ξδ'. Ἀποστολικοῦ.

ΚΑΝΩΝ Α'.

Ὅτι οὐ δεῖ Ἱερατικούς, ἢ Κληρικούς, ἢ Ἀσκητάς, ἐν βέλανειῳ μετὰ γυναικῶν ἀπολούεσθαι, μηδὲ πάντα Χριστιανὸν ἢ λαϊκόν. Αὕτη γὰρ πρώτη κατάγνωσις παρὰ τοῖς ἔθνεσιν.

Ἑρμηνεία.

Τὸν παρόντα Κανὼνα, αὐτολεξεὶ ἐρανισθεῖσα ἡ ς'. Σύνοδος, ὡ'. Κανὼνα αὐτῆς ἐποίησεν ὁθεν ὄρα τὴν ἐρμηνείαν τούτου ἐκεῖ.

ΚΑΝΩΝ ΔΑ'.

Ὅτι οὐ δεῖ πρὸς πάντας αἰρετικούς ἐπιγαμίας ποιεῖν, ἢ διδόναι υἱοὺς ἢ θυγατέρας, ἀλλὰ μᾶλλον λαμβάνειν, εἰ γὰρ ἐπαγγέλλοιντο Χριστιανοὶ γίνεσθαι.

Ἑρμηνεία.

Δὲν πρέπει οἱ Χριστιανοὶ νὰ δίδουσιν εἰς κανένα αἰρετικὸν (τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ, πάντας, κατὰ τὸ ψαλμικὸν ἐκεῖνο· «ἢ ἢ φοβοῦ ὅταν πλουτήσῃ ἄνθρωπος, ἢ ὅταν πληθυνθῇ ἡ δόξα τοῦ οἴκου αὐτοῦ, ὅτι οὐκ ἐν τῷ ἀποθνήσκειν αὐτὸν λήψεται τὰ πάντα», [Ψαλμ. μὴ. 17.], ἤτοι οὐχὶ τινὰ μὲν, τινὰ δὲ ὄχι. Ἀλλὰ οὐδὲν λήψεται), δὲν πρέπει, λέγω, εἰς κανένα αἰρετικὸν νὰ δίδουσιν οἱ Χριστιανοὶ τοὺς υἱοὺς καὶ θυγατέρας αὐτῶν πρὸς γάμου κοινωνίαν, ἵνα μὴ μεταστρέψουσιν αὐτοὺς ἀπὸ τῆν ὀρθῆν πίστιν εἰς τὰ κακόδοξα αὐτῶν δόγματα. Μᾶλλον δὲ αὐτοὶ νὰ λαμβάνουσιν ἐκ τῶν αἰρετικῶν, ἐὰν ὁμοῦ αὐτοὶ ὑποσχεθοῦν, καὶ μετατεθοῦν πρῶτον ἐκ τῆς αἵρεσεως εἰς τὴν ὀρθοδοξίαν. Ὅρα καὶ τὸν ιδ'. τῆς δ'.

ΚΑΝΩΝ ΔΒ'.

Ὅτι οὐ δεῖ αἰρετικῶν εὐλογίας λαμβάνειν, αἰτινές εἰσιν ἀλογίαι μᾶλλον, ἢ εὐλογίαι.

Ἑρμηνεία.

Δὲν πρέπει κατὰ τὸν παρόντα Κανὼνα νὰ λαμβάνῃ τινὰς Χριστιανὸς εὐλογίας ἀπὸ τοῦς αἰρετικούς, ἐπειδὴ αὗται δὲν εἶναι εὐλογίαι, ἀλλὰ μᾶλλον ἀλογίαι. Ὅρα καὶ τὸν με'. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ ΔΓ'.

Ὅτι οὐ δεῖ αἰρετικοῖς ἢ σχισματικοῖς συνεύχεσθαι.

Κυριακῆν. Ὁ δὲ Νικηφόρος ὁ ὁμολογητὴς ἐν τῷ β'. τόμῳ τῆς συλλογῆς τῶν Συνόδων σελ. 948. κατὰ τὸν β'. αὐτοῦ Κανὼνα ἐκ τῶν ἐν ταύτῃ δεκαεπτὰ μόνων περιεχομένων λέγει, ὅτι δὲν πρέπει οὔτε νὰ ὀδοιπορῇ τινὰς ἐν Κυριακῇ χωρὶς ἀνάγκην καὶ βίαν. Πρέπει δὲ οἱ Χριστιανοὶ νὰ μὴ μεταχειρίζωνται τὴν ἀργίαν τῆς Κυριακῆς καὶ τῶν ἄλλων ἑορτῶν εἰς μέθας, παιγνίδια, τραγούδια καὶ ταραχὰς, ἀλλὰ εἰς τὸ νὰ πηγαίνουν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, καὶ νὰ ἀκροάζωνται τὰ θεϊκὰ λόγια, εἰς τὸ νὰ ἀναγινώσκουν τὰ ἱερὰ βιβλία καὶ ἄλλας ἀγαθοεργίας νὰ κάμνουν. Δι' ὃ καὶ ὁ θεοφύρος Ἰγνάτιος (ἐπιστολῇ πρὸς Μαγνησίους) λέγει· «Ἐκαστος ἡμῶν σαββατισθεὶς πνευματικῶς, μελέτη νόμου χαίρων, οὐ σώματος ἀνέσει, οὐκ ὀρχήσῃ καὶ κρότοις, νοῦν οὐκ ἔχουσιν». Ὁ δὲ ἅγιος Ἀμβρόσιος λέγει· «ὅτι τὰς ἡμέρας τῆς ἀργίας δὲν πρέπει νὰ τὰς κάμνωμεν ἑορτὰς λαγνείας». Ὁ δὲ Χρυσόστομος (σελ. 357. τοῦ ε'. τόμου λογ. ἐν ταῖς καλάνδαῖς) λέγει·

«Τίς δὲ ἡ Χριστιανῶν πρόπουσα ἑορτὴ; ἀκούσωμεν Παύλου λέγοντος· «Ὡστε ἑορτάζομεν μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ, μηδὲ ἐν ζύμῃ κακίας καὶ πονηρίας, ἀλλ' ἐν ἀζύμοις εὐκρινείας καὶ ἀληθείας.» (ἀ. Κορινθ. ε'. 8.) καὶ πάλιν ὁ αὐτὸς λέγει· «ἑορτὴ οὐδὲν ἕτερον ἐστίν, ἀλλ' ἡ εὐφροσύνη πνευματικὴ» (σελ. 603. τοῦ ε'. τόμου λογ. ἀ. εἰς τὴν Πεντηκοστήν). Ὁ δὲ Βαλσαμῶν (ἀποκρ. νά. σελ. 386 τῆς Γιοῦρ.) λέγει ὅτι κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Κυριακῆς οὐδὲ νὰ λούεται πρέπει τινὰς· οὐδὲ οἱ ἔχοντες τὰ λουτρά πρέπει νὰ τὰ καλοῦν κατὰ τὴν ἡμέραν αὐτὴν, ὅποιος δὲ λουσθῇ ἐν αὐτῇ νὰ διορθώνεται μὲ ἐπιτίμιον, κατὰ τὴν τοῦ Ἐπισκόπου διάκρισιν. Καὶ αἱ Ἀποστολικαὶ Διαταγαὶ βιβλ. γ'. κεφ. 0'. λέγουν ταῦτα· «οὐδὲ ἐν ταῖς Κυριακαῖς ἡμέραις ἐπιτρέπομεν ὑμῖν ἀσεμνόν τι ἢ φθέγγεσθαι, ἢ πράττειν. Λέγει γὰρ ποῦ ἡ Γραφή· Δουλεύσατε τῷ Κυρίῳ ἐν φόβῳ, καὶ ἀγαλλιᾶσθε αὐτῷ ἐν τρόμῳ, καὶ τὰς ἀγαλλιᾶσεις ἡμῶν μετὰ φόβου καὶ τρόμου γίνεσθαι χρή.»

Ἑρμηνεία.

Διορίζει οὗτος ὁ Κανὼν νὰ μὴ συμπροσευχώμεθα οὔτε μὲ τοὺς αἰρετικούς, ἤτοι τοὺς σφάλλοντας περὶ τὴν πίστιν, οὔτε μὲ τοὺς σχισματικούς, ἤτοι τοὺς κατὰ τὴν πίστιν μὲν ὀρθοδόξους ὄντας, χωριζομένους δὲ ἀπὸ τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν διὰ τινὰς παραδόσεις καὶ ἔθιμα ἰάσιμα, κατὰ τὸν ἀ. τοῦ Βασιλείου. Ὅρα καὶ τὸν μὲ. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ ΛΔ'.

Ὅτι οὐ δεῖ πάντα χριστιανὸν ἐγκαταλείπειν Μάρτυρας Χριστοῦ, καὶ ἀπιέναι πρὸς τοὺς ψευδομάρτυρας, τοῦτ' ἔστιν αἰρετικῶν, ἢ αὐτοὺς πρὸς τοὺς προειρημένους, αἰρετικούς γινομένους· οὔτοι γὰρ ἄλλότριοι τοῦ Θεοῦ τυγχάνουσιν. Ἐστῶσαν οὖν ἀνάθεμα οἱ ἀπερχόμενοι πρὸς αὐτούς.

Ἑρμηνεία.

Ὁ μὲν θ'. Κανὼν τῆς παρούσης, κατὰ τὸν Βαλααμῶνα, ἀφορίζει μόνον τοὺς πηγαίνοντας εἰς τὰ μνήματα τῶν ψευδομαρτύρων τῶν αἰρετικῶν, ἐπειδὴ αὐτοὶ ἐπῆγαν πλανηθέντες, μὲ τὸ νὰ ἤλπισαν, ὅτι ἔχουν νὰ λάβουν βοήθειάν τινά ἀπὸ αὐτοὺς εἰς τὰς ἀσθενείας των, ὁ δὲ παρὼν ἀναθεματίζει τοὺς πηγαίνοντας εἰς αὐτὰ, ἐπειδὴ ἀφῆκαν μὲν τοὺς ἀληθεῖς μάρτυρας τοῦ Χριστοῦ καὶ ἐχωρίσθησαν ἀπὸ τὸν Θεόν, ἐπῆγαν δὲ εἰς τοὺς ψευδομάρτυρας αὐτοὺς μὲ ὄλην αὐτῶν τὴν ψυχὴν καὶ διάθεσιν· ὅθεν καὶ κατὰ τὴν διάφορον αὐτῶν διάθεσιν, διαφόρως καὶ παρὰ τῶν Κανόνων ἐπετιμήθησαν. Ὅρα καὶ τὸν μὲ. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ ΛΕ'.

Ὅτι οὐ δεῖ Χριστιανούς ἐγκαταλείπειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ καὶ ἀπιέναι, καὶ ἀγγέλους ὀνομάζειν, καὶ συνάξεις ποιεῖν, ἅπερ ἀπηγόρευται. Εἴ τις οὖν εὐρεθῆ ταύτη τῇ κεκρυμμένῃ εἰδωλολατρεία σχολάζων, ἔστω ἀνάθεμα, ὅτι ἐγκατέλιπε τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν, τὸν Ἰῶν τοῦ Θεοῦ, καὶ εἰδωλολατρεία προσῆλθεν.

Ἑρμηνεία.

Ὁ ἅγιος Ἐπιφάνιος ἐν τοῖς Παναρίοις λέγει, ὅτι ἦτον αἵρεσις παλαιὰ τῶν ὀνομαζομένων Ἀγγελικῶν (1), οἵτινες ἐδίδασκον, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐπικαλούμεθα τὸν Χριστὸν εἰς βοήθειαν, ἢ εἰς τὸ νὰ προσφερθῶμεν τῷ Θεῷ καὶ Πατρὶ δι' αὐτοῦ, ἐπειδὴ τοῦτο εἶναι ὑπὲρ τὴν ἀξίαν τὴν ἀνθρωπίνην, καθ' ὅτι καὶ ὁ Χριστὸς εἶναι ὑπὲρ ἄνθρωπον, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἐπικαλούμεθα τοὺς Ἀγγέλους εἰς ταῦτα. Αὕτη δὲ ἦτο κρυφὴ πλάνη τοῦ διαβόλου, ἵνα ἐκ τῆς τοιαύτης προσποιητῆς εὐλαβείας καὶ ταπεινώσεως καταστήσῃ ὀλίγον κατ' ὀλίγον οἱ ἄνθρωποι, εἰς τὸ νὰ ἐπικαλοῦνται ὡς Θεοὺς τοὺς Ἀγγέλους, καὶ ἀκολούθως νὰ λατρεύουν τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα, ὃ καὶ ἠκολούθησεν εἰς αὐτούς. Διὰ τοῦτο ὁ παρὼν Κανὼν ἀναθεματίζει τοὺς χριστιανούς ἐκείνους, ὅπου ἀφίνουν μὲν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ νὰ ἐπικαλοῦνται τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν Ἰῶν τοῦ Θεοῦ καὶ Θεόν, συνάγονται δὲ εἰς ναοὺς τῶν Ἀγγέλων (ἦτο γὰρ, κατὰ τὸν Θεοδώρητον, ἕως εἰς τὸν καιρὸν του, ναὸς τοῦ Ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα τῆς Λαοδικείας διὰ τοιαύτην αἰτίαν) καὶ ἐπικαλοῦνται αὐτοὺς ὡς Θεοὺς, καὶ ἀκολούθως μὲ τὸν κεκρυμμένον τοῦτον τρόπον εἰδωλολάτραι καὶ κτισματολάτραι γίνονται. Ταῦ-

(1) Κατὰ μὲν τὸν ἅγιον Ἐπιφάνιον, Ἀγγελικοὺς οὔτοι ὀνομαζόντων τὸν ἑαυτὸν τους, ἢ διατὶ ὑπερηφανεύοντο πῶς εἶχον τάξιν Ἀγγέλων κατὰ τὴν πολιτείαν, ἢ διατὶ ἐφλυάρουν, ὅτι ἀπὸ τοὺς Ἀγγέλους ἐκτίσθη ὁ κόσμος· κατὰ δὲ τὸν θεῖον Θεοδώρητον (ἔρμ. εἰς τὴν πρὸς Κολασσαεῖς), διατὶ ἔλεγον, ὅτι ὁ νόμος διὰ τῶν Ἀγγέλων ἐδόθη, δι' ὃ καὶ ἐσέβοντο καὶ ἐλάτρευον αὐτούς. Ἡ αἰτία δὲ, διὰ τὴν ὁποίαν ἡ Σύνοδος αὕτη ἐξίδωκε τὸν παρὼν Κανὼνα, ὡς λέγει ὁ ἴδιος Θεοδώρητος, ἦτον αὕτη, διατὶ ἡ αἵρεσις αὕτη ἔμεινεν εἰς πολλοὺς χρόνους ἐν τῇ Φρυγίᾳ καὶ Πισιδίᾳ, τῶν ὁποίων Μητρόπολις ἦτον ἡ Λαοδικεία. Ὅθεν καὶ ἡ ἐν τῇ Λαοδικείᾳ παρούσα Σύνοδος ἐμπόδισεν αὐτοὺς νὰ μὴ προσεύχωνται εἰς τοὺς Ἀγγέλους, τὸ νὰ μὴ ἐπικαλοῦνται δηλ. αὐτοὺς ὡς Θεοὺς, κατὰ πίστιν λατρευτικὴν. Ὁ δὲ Ὁριγένης ἐν τῷ κατὰ Κέλσου βιβλ. ε' λέγει, ὅτι διὰ τοῦτο ἐπικαλοῦντο ὡς Θεοὺς τοὺς Ἀγγέλους, διατὶ εὕρισκον αὐτοὺς ὀνομαζομένους παρὰ τῇ ἀγίᾳ Γραφῇ θεοὺς καὶ Θεοὺς. Ταύτην τὴν αἵρεσιν ἀ-

ναφέρων καὶ ὁ θεῖος Παῦλος ἐν τῇ πρὸς Κολασσαεῖς ἐπιστολῇ (κεφ. β'. 18.) λέγει, μηδεὶς ὑμᾶς καταβραβεύετω, θέλων ἐν ταπεινοφροσύνῃ καὶ ὀρησκείᾳ τῶν Ἀγγέλων, ἃ μὴ ἐώρακεν ἐμβατεύων· ἤτοι κἀνέναντες ἅς μὴ σᾶς ἀποστερῆ ἀπὸ τοῦ βραβεῖον τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως, (καταβραβεύειν γὰρ θέλει νὰ εἰπῆ τὸ νὰ μὴ δίδῃ τινὰς τὸ βραβεῖον καὶ στέφανον εἰς τὸν νικήσαντα, ἀλλ' εἰς ἄλλον τινὰ, ἀδικουμένου τοῦ νικητοῦ, τὸ ὁποῖον ἔκαμαν καὶ οἱ ἀγγελικοὶ, δίδοντες μὲν τὸν στέφανον καὶ τὴν λατρείαν εἰς τοὺς Ἀγγέλους ὅπου δὲν ἐνίκησαν τὸν θάνατον καὶ τὸν διάβολον καὶ τὴν ἁμαρτίαν, παίρνοντας δὲ ταύτην ἀπὸ τὸν Χριστὸν τὸν νικήσαντα διὰ Σταυροῦ πάσας τὰς ἀντικειμένας δυνάμεις) θέλωντας διὰ ταπεινοφροσύνην τάχα καὶ εὐλάβειαν τοῦ ἐπικαλεῖσθαι τὸν Χριστὸν, νὰ σᾶς χωρίσῃ ἀπὸ τῆς ὀρθῆς πίστεως, καὶ νὰ σᾶς φέρῃ εἰς τὴν ὀρησκείαν τῶν Ἀγγέλων, ἣτοι εἰς τὸ νὰ λατρεύετε τοὺς Ἀγγέλους ὡς Θεοὺς.

τα δὲ, λέγει ὁ Κανὼν, ὅχι διὰ νὰ μᾶς ἐμποδίσῃ ἀπὸ τὸ νὰ ἐπικαλούμεθα ὡς μεσίτας τοὺς Ἀγγέλους πρὸς βοήθειάν μας, ἀπαγε! ἀλλ' ἵνα ἐμποδίσῃ τῆς ἐπικλήσεως τὴν ὑπερβολὴν.

ΚΑΝΩΝ ΔΓ'.

Ὅτι οὐ δεῖ Ἱερατικούς ἢ Κληρικούς, μάγους ἢ ἑπακοιδούς εἶναι, ἢ μαθηματικούς, ἢ ἀστρολόγους, ἢ ποιεῖν τὰ λεγόμενα φυλακτήρια, αἵτινά ἐστι δεσμωτήρια τῶν ψυχῶν αὐτῶν, τοὺς δὲ φοροῦντας ρίπτεσθαι ἐκ τῆς Ἐκκλησίας ἐκελεύσαμεν.

Ἑρμηνεία.

Ἐμποδίζει ὁ παρὼν Κανὼν τὸ νὰ γίνωνται οἱ Ἱερωμένοι καὶ Κληρικοί μάγοι, καὶ ἑπακοῖδοι, καὶ μαθηματικοί, καὶ ἀστρολόγοι (1), ἢ τὸ νὰ κάμνουν φυλακτὰ μὲ διαβολικὰς ἐνεργείας, τὰ ὅποια εἶναι δεσμὰ καὶ ἀλυσιδὲς νοηταῖς εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ὅχι μόνον δὲ τοὺς ποιῶντας ταῦτα, ἀλλὰ καὶ τοὺς φοροῦντας, ἔξω τῆς τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας ἐκβάλλει. Ἀνάγνωθι καὶ τὸν ξά. τῆς ε'.

ΚΑΝΩΝ ΔΔ'.

Ὅτι οὐ δεῖ παρὰ τῶν Ἰουδαίων ἢ αἰρετικῶν τὰ πεμπόμενα ἑορταστικὰ λαμβάνειν, μηδὲ συνεορτάζειν αὐτοῖς.

Ἑρμηνεία.

Δὲν πρέπει, κατὰ τὸν Κανόνα τοῦτον, νὰ λαμβάνῃ τινὰς Χριστιανὸς ὁρθόδοξος τὰ δῶρα ὁποῦ στέλλουσιν εἰς αὐτοῦς οἱ Ἰουδαῖοι καὶ αἰρετικοί, ὅταν ἔχουν τὰς ἑορτάς των, ἀλλ' οὔτε νὰ συνεορτάζῃ ὅπως αὐτοῖς. Ὅρα καὶ τὸν μέ. καὶ δ. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ ΔΕ'.

Ὅτι οὐ δεῖ παρὰ τῶν Ἰουδαίων ἄζυμα λαμβάνειν, ἢ κοινωνεῖν ταῖς ἀσεβείαις αὐτῶν.

Ἑρμηνεία.

Καὶ οὗτος παρομοίως ἐμποδίζει τὸ νὰ λαμβάνουσιν οἱ Χριστιανοὶ τὰ παρὰ τῶν Ἰουδαίων διδόμενα εἰς αὐτοῦς ἄζυμα, ἢ νὰ συγκοινωνοῦν μὲ τὰς ἀσεβείας των. Ὅρα καὶ τὸν δ. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ ΔΘ'.

Ὅτι οὐ δεῖ ταῖς ἔθνεσι συνεορτάζειν καὶ κοινωνεῖν τῇ ἀθεότητι αὐτῶν.

Ἑρμηνεία.

Ὅμοίως καὶ ὁ παρὼν Κανὼν ἐμποδίζει τὸν νὰ συνεορτάζουσιν μαζὺ μὲ τοὺς ἐθνικοὺς καὶ ἀπίστους οἱ Χριστιανοί, καὶ τὸ νὰ συγκοινωνοῦν μὲ τὴν ἀθεΐαν αὐτῶν. Ὅρα καὶ τὸν δ. καὶ οά. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ Μ'.

Ὅτι οὐ δεῖ Ἐπισκόπους καλουμένους εἰς Σύνοδον καταφρονεῖν, ἀλλ' ἀπιέναι καὶ διδάσκειν ἢ διδά-

(1) Τὰς ἑρμηνείας ἐκάστου τῶν ὀνομάτων τούτων ὄρα εἰς τὴν ὑπόσημ. τοῦ ξά. τῆς ε'. Τὴν τῶν ἀστρολόγων μωρίαν ἐλέγχουσιν ὅ,τι θεῖος Ἀμβρόσιος βιβλ. δ'. εἰς τὴν ἑξαήμερον, καὶ ὁ ἱερὸς Ἀβγουστίνος πρὸς Συμπλικιανόν. Ἀλλὰ καὶ ὁ θεῖος Ἐπιφάνιος ἐν τῇ περὶ βάρων βιβλ. λέγει, ὅτι ἀπεβλήθη τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας Ἀκύλας ὁ τῆς θείας Γραφῆς ἑρμηνεὺς, ἐπειδὴ καὶ κατεγίνετο εἰς τὸ νὰ θεωρῇ ἐν τοῖς ἀστροῖς τὰς γενεθλιαλογίας τοῦ καθ' ἑνός. Οὐ μόνον δὲ παρὰ τοῖς Χριστιανοῖς, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς ἐθνικοῖς μισητῶν ἐστάθη πάντοτε τὸ γένος τῶν ἀστρολόγων. Δι' ἃ καὶ οἱ ἀστρολόγοι ἐξόριστοι ἔγιναν ἀπὸ τὴν Ρώμην, καθὼς μαρτυρεῖ ὁ Διών βιβλ. μθ'. καὶ ὁ Τά-

κιτος βιβλ. ιζ'. Εἶπε δὲ καὶ περὶ αὐτῶν ὁ Θεὸς (Ἱερμ. ι. 2.) «τάδε λέγει Κύριος, κατὰ τὰς ὁδοὺς τῶν ἐθνῶν μὴ μανθάνετε, καὶ ἀπὸ τῶν σημείων τοῦ οὐρανοῦ μὴ φοβεῖσθε.» Ἴσως δὲ μαθηματικούς ὀνομάζει ὁ παρὼν Κανὼν τοὺς ἀστρολόγους, ἐπειδὴ διὰ μέσου τῶν εἰδῶν τῆς γενικῆς μαθηματικῆς, ἄπερ εἰσὶ μάλιστα τὰ ἀρχαιοδέστερα, Γεωμετρία καὶ Ἀριθμητικὴ, ἐπροχώρουν οἱ τοιοῦτοι εἰς τὴν Ἀστρολογίαν. Τὸ κβ'. κεφ. τοῦ λθ'. τίτλου τοῦ ξ'. βιβλ. ταῦτα λέγει· Ἡ μὲν Γεωμετρικὴ δημοσία διδάσκεται, ἢ δὲ Μαθηματικὴ κατακρίνεται. Καὶ παλαιός, φησὶ, Μαθηματικὴν εἶπε τὴν Ἀστρολογίαν (παρὰ Βαλσαμ. ἀποκρίσ. κζ'. ἐν χειρογράφοις σωζομένη.)

σκεσθαι, εις διόρθωσιν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν λοιπῶν. Εἰ δὲ καταφρονήσειεν ὁ τοιοῦτος, ἑαυτὸν αἰτιάζεται, παρεκτός εἰ μὴ δι' ἀνωμαλίαν ἀπολιμπάνοιτο.

Ἑρμηνεία.

Προστάζει ὁ παρῶν Κανῶν, ὅτι οἱ Ἐπίσκοποι ὅταν καλῶνται ἀπὸ τοῦς Μητροπολίτας αὐτῶν εἰς τὰς ἐνιαυσίας Συνόδους, δὲν πρέπει νὰ καταφρονοῦν τὸ κάλεσμα αὐτὸ, ἀλλὰ νὰ πηγαίνουν εἰς αὐτάς καὶ διὰ νὰ διδάσκουν τοὺς ἄλλους, καὶ διὰ νὰ διδάσκωνται καὶ νὰ μανθάνουν καὶ αὐτοὶ, διὰ τῆς τῶν συναδελφῶν βοηθείας, τὰ χρησιμεύοντα τόσον εἰς τὴν ἐσωτερικὴν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων διόρθωσιν, ὅσον καὶ εἰς τὴν τῶν ἄλλων (1) ἐπισυμβαινόντων ἐξωτερικῶν πραγμάτων τῆς ἐπαρχίας των. Ἐὰν δὲ τινὰς ἐξ αὐτῶν καταφρονήσας δὲν ὑπάγῃ, αὐτὸς διὰ τοῦτο θέλει γένη αἴτιος εἰς τὸν ἑαυτὸν του νὰ κατηγορηθῇ καὶ νὰ ἐπιτιμηθῇ παρὰ τῆς Συνόδου, ἔξω μόνον ἂν διὰ ἀσθένειαν ἢ ἄλλην ἀνγκυαίαν περιστάσιν ἐμποδισθῇ. Ὅρα καὶ τὸν λζ'. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ ΜΑ'.

Ἵτι οὐ δεῖ Ἱερατικὸν ἢ Κληρικὸν ἄνευ κανονικῶν γραμμῶν ὁδεύειν.

Ἑρμηνεία.

Δὲν πρέπει οἱ Ἱερωμένοι καὶ οἱ λοιποὶ Κληρικοὶ νὰ περιπατοῦν εἰς ἄλλους τόπους χωρὶς νὰ ἔχουν γραμμάτια παρὰ τοῦ Ἐπισκόπου των συστατικά, κατὰ τὸν Κανὸνα τοῦτον. Ὅρα καὶ τὸν ιβ'. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ ΜΒ'.

Ἵτι οὐ δεῖ Ἱερατικὸν ἢ Κληρικὸν ἄνευ κελεύσεως Ἐπισκόπου ὁδεύειν.

Ἑρμηνεία.

Καὶ οὗτος ὁ Κανὼν διορίζει, ὅτι δὲν πρέπει οἱ Ἱερωμένοι καὶ Κληρικοὶ νὰ περιπατοῦν χωρὶς τὴν ἄδειαν τοῦ ἰδίου των Ἐπισκόπου. Ὅρα καὶ τὸν ιβ'. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ ΜΓ'.

Ἵτι οὐ δεῖ ὑπηρέτας, κἂν βραχὺ, τὰς θύρας ἐγκαταλίπειν, καὶ τῇ εὐχῇ σχολάζειν.

Ἑρμηνεία.

Δὲν πρέπει οἱ ὑπηρέται, ἤτοι οἱ θυρωροὶ, νὰ ἀφίουν τὰς θύρας τῶν κατηγουμένων ἐν τῷ καιρῷ τῆς λειτουργίας οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον τῆς ὥρας, καὶ νὰ σχολάζουν εἰς τὴν εὐχὴν, κατὰ τὸν Κανὸνα τοῦτον, ἵνα μὴ τις ἀπίστος εἰσέλθῃ καὶ ἀμύητος, κατὰ τὸ νζ'. κεφ. τοῦ β'. βιβλ. τῶν Ἀποστολικῶν διαταγ. Ὅρα καὶ τὴν ὑπόσημ. τοῦ ιε. τῆς ς'.

ΚΑΝΩΝ ΜΔ'.

Ἵτι οὐ δεῖ γυναῖκας ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ εἰσέρχεσθαι.

Ἑρμηνεία.

Διορίζει ὁ παρῶν Κανῶν νὰ μὴ ἐμβλύνουν αἱ γυναῖκες μέσα εἰς τὸ ἅγιον βῆμα λαϊκαὶ οὔσαι, διὰ τὴν ἂν οἱ λαϊκοὶ ἄνδρες ἀπὸ τοῦ τοῦτο ἐμποδίζωνται, πόσω μᾶλλον αἱ γυναῖκες. Ὅρα καὶ τὸν ξθ'. τῆς ς'.

ΚΑΝΩΝ ΜΕ'.

Ἵτι οὐ δεῖ μετὰ δύο ἐβδομάδας τῆς τεσσαρακοστῆς δέχεσθαι εἰς τὸ φῶτισμα.

(1) Σημείωσαι ὅτι ὁ Ζωναρᾶς λέγει νὰ ἀπέρχωνται οἱ Ἀρ- | κλησίας, ἤτοι τῶν Χριστιανῶν καὶ τῶν λοιπῶν, ἤτοι τῶν αἰρε- | χιερεῖς εἰς τὰς Συνόδους ταύτας καὶ διὰ τὴν διόρθωσιν τῆς Ἐκ- | κλησίας, ἐμοὶ δὲ μᾶλλον ἀρέσκει ἢ ἀνωτέρω ἐρμηνεία ὡς οἰκειότερα.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

Ἑρμηνεία.

Ἐπειδὴ ἡ νύξ (1) τοῦ μεγάλου Σαββάτου μέσον εἶναι τῆς ταφῆς καὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου, μετέχουσα ἐν μέρει καὶ ἀπὸ τὰς δύο, τῶν ὁποίων τύπος εἶναι αἱ τρεῖς ἀναδύσεις καὶ καταδύσεις, αἱ ἐν τῷ βαπτίσματι γινόμεναι, διὰ τοῦτο ἐπεκράτησε συνήθεια εἰς τὴν Ἐκκλησίαν νὰ βαπτίζῃ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ τοὺς κατηχουμένους, ἵνα, ὄχι μόνον κατὰ τὰς ἀναδύσεις καὶ καταδύσεις συνθάπτωνται καὶ συνανιστῶνται μὲ τὸν Χριστὸν οἱ βαπτιζόμενοι, ἀλλὰ καὶ κατ' αὐτὸν τὸν καιρὸν (περὶ οὗ ὄρα τὴν ὑποσημείωσιν τοῦ γ'. Ἀποστολικοῦ) διὰ τοῦτο ὁ παρῶν Κανὼν διορίζει, ὅτι ἐκεῖνοι ὁποῦ μέλλουν νὰ βαπτισθοῦν κατὰ τὴν νύκτα ταύτην τοῦ μεγάλου Σαββάτου, πρέπει νὰ προετοιμάζωνται καὶ νὰ προκαθαρίζωνται ὅλην τὴν Τεσσαρακοστὴν διὰ νηστείας καὶ προσευχῆς, καὶ τῆς ἄλλης ἀσκήσεως. Ὅστις δὲ μετὰ δύο ἐβδομάδας τῆς μ'. προσέλθῃ διὰ νὰ βαπτισθῇ, οὗτος νὰ μὴ δέχεται εἰς τὸ νὰ βαπτίζεται, κατὰ τὸ μέγα Σάββατον δηλ., ἐπειδὴ δὲν προετοιμάσθῃ εἰς ὅλην τὴν Τεσσαρακοστὴν, ἀλλὰ μετὰ ταῦτα θέλει βαπτισθῇ (2).

ΚΑΝΩΝ ΜΓ'.

Ὅτι δεῖ τοὺς φωτιζομένους τὴν πίστιν ἐκμανθάνειν, καὶ τῇ πέμπτῃ τῆς ἐβδομάδος ἀπαγγέλλειν τῷ Ἐπισκόπῳ, ἢ τοῖς Πρεσβυτέροις.

Ἑρμηνεία.

Οὗτος ὁ Κανὼν, ἐρανισθεὶς αὐτολεξεῖ ἀπὸ τὴν ς'. Σύνοδον, οἷ'. Κανὼν αὐτῆς ἐστὶ, καὶ ἀνάγνωθι τὴν ἐρμηνείαν αὐτοῦ ἐκεῖ.

ΚΑΝΩΝ ΜΖ'.

Ὅτι δεῖ τοὺς ἐν νόσῳ παραλαμβάνοντας τὸ φῶσιμα, καὶ εἶτα ἀναστάντας, ἐκμανθάνειν τὴν πίστιν, καὶ γινώσκειν ὅτι θείας δωρεᾶς κατηξιώθησαν.

Ἑρμηνεία.

Κυρίως μὲν οἱ κατηχούμενοι, πρὸ τοῦ νὰ βαπτισθοῦν, πρέπει νὰ μανθάνουσι τὰ τῆς πίστεως δόγματα κατὰ τὸν ἀνωτέρω Κανόνα· ἐὰν δὲ κατὰ περίστασιν καὶ ἀνάγκην ἀσθενείας βαπτισθοῦν τινες κατηχούμενοι πρὸ τοῦ νὰ διδαχθοῦν καλῶς τὰ τῆς εὐσεβείας, πρέπει, κατὰ τὸν παρόντα Κανόνα, καὶ ἀφ' οὗ ἀσηκωθοῦν ἀπὸ τὴν ἀσθένειαν, νὰ μανθάνουν τὰ μυστήρια τῆς πίστεως, ἵνα καταλάβουν, ὅτι διὰ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος ἠξιώθησαν τῆς τοῦ Θεοῦ δωρεᾶς, ἥτοι ὅτι ἔγιναν υἱοὶ Θεοῦ κατὰ χάριν, καὶ ἐκαθαρίσθησαν ἀπὸ κάθε ἁμαρτίαν προπατορικὴν καὶ προαιρετικὴν, καὶ ἀκολουθῶντες ἵνα ἐκ τῆς γνώσεως ταύτης ἀγωνισθοῦν νὰ φυλάξουν τὸ μέγα τοῦτο χάρισμα ὁποῦ ἔλαβον. Ὅρα καὶ τὸν ιβ'. τῆς ἐν Ναιοκαισαρείας.

ΚΑΝΩΝ ΜΗ'.

Ὅτι δεῖ τοὺς φωτιζομένους, μετὰ τὸ βάπτισμα, χρίσθαι χρίσματι ἐπουρανίῳ, καὶ μετόχους εἶναι τῆς βασιλείας τοῦ Χριστοῦ.

(1) Εἶπα προδιωρισμένως, ὅτι ἡ νύξ τοῦ μεγάλου Σαββάτου μέσον εἶναι τῆς ταφῆς καὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου, καὶ οὐχὶ τὸ μέγα Σάββατον, ὡς εἶπον παχυμερῶς καὶ ὀλιγκῶς ὁ, τε Ζωναρᾶς καὶ ὁ Βαλσαμῶν, διατὶ ἡ μὲν ἡμέρα τοῦ μεγάλου Σαββάτου καθαρὰν περιέχει τὴν ταφὴν τοῦ Κυρίου, ἡ δὲ Κυριακὴ τῆς Λαμπρᾶς καθαρὰν τὴν Ἀνάστασιν· ἡ δὲ νύξ τοῦ μεγάλου Σαββάτου, μεσιτεύουσα καὶ εἰς τὰς δύο, ἐν μέρει περιέχει ταῦτα. «Διὰ τοῦτο καὶ ἡ ἐν Καβιλόνη δυτικῇ τοπικῇ Σύνοδος περὶ Ἱερουργίας, διαιρῶσι α'. καὶ Κανόνι, οὗ ἡ ἀρχὴ, εἰώθασι, διορίζει, ὅτι εἰς μὲν τὰς ἄλλας ὅλας ἡμέρας τῶν νηστεϊῶν νὰ γίνεταί ἡ λειτουργία περὶ τὰς ὥρας τοῦ Ἑσπερινοῦ, τῷ δὲ μεγάλῳ Σαββάτῳ νὰ γίνεταί εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς νυκτός.» Ἀλλὰ καὶ τὰ Τυπικὰ ὅλα μὲ μεγάλην διαστολὴν καὶ παρατήρησιν λέγουσιν, ὅτι πρέπει νὰ ἔχη ἀκρίβειαν ὁ Ἐκκλησιάρχης, ἵνα, ὅταν ἀπολύσῃ ἡ λειτουργία τοῦ μεγάλου Σαββάτου, ὑπάρχη β'. ὥρα τῆς νυκτός. Καὶ διὰ τὴν εἰς ὅλας τὰς ἄλλας ἡμέρας τῆς νηστείας νὰ γίνεταί ἡ λειτουργία τὸ ἑσπέρας, τῷ δὲ μεγάλῳ Σαββάτῳ νὰ γί-

νεταί τὴν νύκτα; Βέβαια, καὶ διατὶ ἀναγινώσκειται τὸ Εὐαγγέλιον, περιέχον τὸ, Ὅψὲ Σαββάτων, καὶ ἀπλῶς προομιάζον τὴν Ἀνάστασιν, καὶ διὰ νὰ μεταλάβουν ἐν αὐτῇ οἱ βαπτισθέντες τότε. Ὅθεν καὶ αἱ Ἀποστολικαὶ Διαταγαί, βιβλ. ε'. κεφ. ιθ'. προβαίνουσαι εἰς τὸ ἔμπροσθεν, ὁρίζουν νὰ βαπτίζωνται οἱ κατηχούμενοι ἀκόμη νυκτότερα· λέγουσι γὰρ περὶ τῆς νυκτός τῆς Λαμπρᾶς· «Ἐν τῇ διανυκτερεύσει ὑμῶν ἀναγινώσκοντες τὸν νόμον, μέχρις ἀλεκτρυόνων κραυγῆς, καὶ βαπτίσαντες ὑμῶν τοὺς κατηχουμένους, καὶ ἀναγνώσαντες τὸ Εὐαγγέλιον, καὶ προσλαλήσαντες τῷ λαῷ παύσασθε τοῦ πένθους ἡμῶν.» Δι' ὃ καὶ ὁ Θεολόγος Γρηγόριος εἰς τὸ Πάσχα, καὶ ὁ Δαμασκηνὸς παρὰ τοῦ Γρηγορίου λαβῶν, σωτήριον ὀνομάζουσι τὴν νύκτα τοῦ μεγάλου Σαββάτου διὰ τοὺς ἐν ταύτῃ βαπτιζομένους. «Καὶ φωταυγῆ καὶ προάγγελον τῆς λαμπροφύρου ἡμέρας.» Διὰ τὰ πολλὰ φῶτα τῶν φωτιζομένων. «Ὡς ὄντως ἱερὰ καὶ πανέορτος αὕτη ἡ σωτήριος νύξ καὶ φωταυγῆς.» κτλ.

(2) Περὶ τούτου ὄρα τὴν ὑποσημείωσιν τοῦ β'. τῆς α'.

Ἑρμηνεία.

Διορίζει ὁ Κανὼν οὗτος ὅτι, ὅσοι βαπτισθῶν, πρέπει μετὰ τὸ βάπτισμα νὰ χρίωνται καὶ μετὰ τὸ ἅγιον Μύρον, τὸ ὁποῖον χάρισμα ἐπουράνιον ὀνομάζει, ἐπειδὴ αὐτὸ, ἀγιαζόμενον μὲν διὰ τῶν εὐχῶν καὶ τῆς ἐπικλήσεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἀγιάζον δὲ τοὺς χρισμένους, τοὺς καμνεὶ νὰ γίνουν μετοχοὶ καὶ κληρονόμοι τῆς οὐρανίου βασιλείας τοῦ Χριστοῦ (2). Ὅρα καὶ τὴν ὑποσημείωσιν τοῦ Κανόνος τοῦ ἁγίου Κυπριανοῦ.

ΚΑΝΩΝ ΜΟ΄.

Ἵτι οὐ δεῖ ἐν τῇ Τεσσαρακοστῇ ἄρτον προσφέρειν, εἰ μὴ ἐν Σαββάτῳ καὶ Κυριακῇ μόνον.

Ἑρμηνεία.

Δὲν πρέπει, λέγει ὁ παρὼν Κανὼν, εἰς τὰς ἄλλας ἡμέρας τῆς μεγάλης μ'. νὰ γίνεται λειτουργία τελεία, ἀλλὰ ἡ προηγουμένη (2), ἔξω μόνον εἰς τὰ Σάββατα καὶ εἰς τὰς Κυριακὰς αὐτῆς. Ὅρα τὸν ξθ'. Ἀποστολικόν, καὶ τὸν νθ'. τῆς ς'.

ΚΑΝΩΝ Ν΄.

Ἵτι οὐ δεῖ ἐν Τεσσαρακοστῇ τῇ ὑστέρᾳ ἐβδομάδι τὴν Πέμπτην λύειν, καὶ ὅλην τὴν Τεσσαρακοστὴν ἀτιμάζειν, ἀλλὰ δεῖ πᾶσαν τὴν Τεσσαρακοστὴν νηστεύειν ξηροφαγοῦντας.

Ἑρμηνεία.

Ὁ παρὼν Κανὼν, ἐρανισθεὶς αὐτολεξεῖ ἀπὸ τῆς ς'. Σύνοδον, ἐν τῷ κθ'. Κανόνι αὐτῆς περιέχεται, καὶ δρα τὴν ἑρμηνείαν αὐτοῦ ἐκεῖ. Προσθέτει δὲ οὗτος παρᾶνω, ὅτι ὅλην τὴν μ'. σὺν αὐτῇ δηλ. τῇ μεγάλῃ Πέμπτῃ, πρέπει νὰ ξηροφαγοῦν οἱ Χριστιανοί.

(1) Ἡ χρίσις τοῦ ἁγίου Μύρου δηλοῖ τὴν ἐν τῷ βαπτισμῷ ἐπιφοίτησιν τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐν εἰδει Περιστερᾶς, καὶ ἀκολουθῶς κατὰ τὸν Ἱεροσολύμων Κύριλλον, τὸ χρίσμα εἶναι σύμβολον ὅτι λαμβάνομεν ἐν τῷ βαπτισματι τὸ χάρισμα τοῦ ἁγίου Πνεύματος, (καὶ ὅρα τὰ λόγια τοῦ Κυρίλλου ἐν τῇ ὑποσημείωσει τοῦ ν'. Ἀποστολ.) καὶ τέλειοι γινόμεθα Χριστιανοί. Ὅθεν καὶ Χριστιανοὶ ὀνομαζόμεθα ὄχι μόνον διατὶ πιστεύομεν εἰς τὸν Χριστὸν, ἀλλὰ καὶ διατὶ χριόμεθα μετὰ τὸ ἐπουράνιον χρίσμα αὐτὸ, Χριστοὶ Κυρίου, καὶ μέτοχοι Χριστοῦ γινόμενοι κατ' ἐκεῖνο τὸ ψαλμικόν· «Διὰ τοῦτο ἔχρισε ὁ Θεὸς ὁ Θεὸς σου ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετόχους σου» (ψαλμ. μδ'. 9). Σημειῶσαι δὲ, ὅτι δευτεροδίεται τὸ ἅγιον Μύρον, ἀλλὰ εἰς μόνους τοὺς ἀρνηθέντας τὴν πίστιν. Ὅθεν πρέπει νὰ ἐμποδισθῇ ἡ πλάνη ὅπου ἐνεργεῖται ἀπὸ μερικοὺς, ἡγουν τὸ νὰ χρίουν τινὲς Ἱερεῖς ἢ Πνευματικοὶ μετὰ Μύρον ἐκείνους τοὺς Χριστιανοὺς ὅπου πορνεύσουν μετὰ Ἑβραίων, ἢ Ἀγαρηνῶν, ἢ Λατινῶν καὶ αἵρετικῶν. Οἱ τοιοῦτοι γὰρ σφοδρότερα, καὶ κανονίζονται ἀπὸ τοὺς ἄλλους πόρνοισ, κατὰ τὴν μζ'. ἀπόκρισιν τοῦ Βαλσαμῶνος καὶ τὸν λά. Κανὼνα τοῦ Κίτρου, ἀλλ' οὐχὶ καὶ μυρόνονται. Δι' ὅ καὶ ὁ μδ'. Βασιλείου, λέγων περὶ τῆς πορνείας Διακόνου μετὰ Ἑλλήνων, οὐδὲν τοιοῦτον διρίζει νὰ γίνεται εἰς αὐτήν. Πόσον δὲ κακὸν εἶναι τὸ νὰ μεταλαμβάνουν τινὲς ἀντὶ θείας κοινωνίας τὸ λεγόμενον μύρον τοῦ ἁγίου Δημητρίου, ὅρα εἰς τὸ νεοτύπων βιβλίον τοῦ ἁγίου Καμπανίας.

(2) Σημειῶσαι δὲ, ὅτι κατὰ τὴν νς'. ἀπόκρισιν τοῦ Βαλσαμῶνος χειροτονία Ὑποδιακόνου, ἢ Διακόνου, ἢ Ἱερέως ἢ Ἀρχιερέως ἐν προηγουμένη λειτουργίᾳ οὐ γίνεται, τῇ ἐν ταῖς νηστείμοις καὶ πένθους ἡμέραις γινομένη, ὅτι ἡ χειροτονία πανηγύρεως ἰδίᾳ ἐστὶ, καὶ οὐχὶ πένθους. Γίνονται δὲ χειροτονίαι κατὰ τὰ Σάββατα καὶ Κυριακὰς τῆς μ', ὅτε τελεία λειτουργία γίνεται. Ἐν δὲ τῇ νε'. αὐτοῦ ἀποκρίσει λέγει ὁ αὐτὸς Βαλσαμῶν, ὅτι οὐδὲ βα-

πτίσματα γίνονται ἐν τῇ μ'. εἰμὴ ἐν μόνοις τοῖς Σαββάτοις καὶ ταῖς Κυριακαῖς αὐτῆς, καὶ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, οἱ δὲ ταῦτα ποιῶντες, μετὰ μέγα ἐπιτίμια πρέπει νὰ διορθώνωνται, ὡς ἀσυγχώρητα ἀμαρτήσαντες, ἔξω μόνον ἐν ἡμέρᾳ ἀνάγκῃ μεγάλης θανάτου (σελ. 389. τοῦ Γεωργίου). Ὁ δὲ Θεσσαλονίκης Συμεὼν (ἑρωτῆς. νς'.) ὅτι τὸ πάλαι κατὰ τὸ Τυπικὸν τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας ἐγένετο προηγουμένη καὶ τῇ δ'. καὶ ς'. τῆς Τυρινῆς, καὶ τῇ μεγάλῃ ς'. Ἐπειδὴ δὲ ἐκεῖνο ἐξέλειπεν ἀπὸ τὰς ἐπιδρομὰς τῶν ἐθνῶν, ἐμποδίσθη εἰς τὰς ἡμέρας ταύτας ἡ προηγουμένη ἀπὸ τὸ Ἱεροσολυμιτικὸν Τυπικόν, ὅπερ ἤδη πανταχοῦ κρατεῖ, περὶ οὗ ὅρα καὶ τὸν λβ'. Κανὼνα τοῦ ἁγίου Νικηφόρου, καὶ τὴν ὑποσημείωσιν τοῦ νθ'. τῆς ς'. Λέγει δὲ πρὸς τοῦτοισ ὁ αὐτὸς Συμεὼν (ἀποκρίσ. νη.), ὅτι νὰ μὴ τελῆται ἡ προηγουμένη μετὰ ἄρτου, ἀλλὰ μετὰ ὀλόκληρον ἄρτον, διὰ νὰ μελισθῇ κατὰ τὸν ἄρτον, καὶ κλασθεὶς νὰ μεταδοθῇ, τοῦτο γὰρ λείπεται ἀπὸ τὴν τελείαν λειτουργίαν. Καὶ τοῦτο δὲ σημειῶσαι, ὅτι, ὅταν βᾶψωσιν οἱ Ἱερεῖς τὸν προηγουμένον ἄρτον μετὰ τὸ θεῖον αἶμα διὰ τῆς λαβίδος, δὲν πρέπει νὰ λέγουν τίποτε, ἀλλὰ νὰ σιωποῦν. Οὐ γὰρ καλῶς τινὲς ἀμαθεῖς λέγουσι τοῦτο· «Καὶ ἐκλινεν ἐκ τούτου εἰς τοῦτο, πλὴν ὁ τρυγίας αὐτοῦ οὐκ ἐξεκενώθη.» Ἄλλο γὰρ τὸ νόημα εἶναι ἐκείνου τοῦ ψαλμικοῦ ρητοῦ, μᾶλλον δὲ ἄτοπον εἶναι νὰ λέγεται τοῦτο, καθ' ὅτι τὸ ποτήριον ἐκεῖνο, περὶ οὗ ὁ Δαβὶδ λέγει τοῦτο, εἶναι πλήρες ὀργῆς θεϊκῆς, ἀφ' οὗ πίνουσιν οἱ ἀμαρτωλοὶ τῆς γῆς, τοῦτο δὲ εἶναι ποτήριον εὐλογίας, τὸ ὁποῖον κατὰ τὴν ἐπίστασιν καὶ καταπαύει τὴν καθ' ἡμῶν ὀργὴν τοῦ Θεοῦ. Ὅτι δὲ ἀπ' ἀρχῆς ἐγένετο ἡ προηγουμένη, μαρτυρεῖ ὁ Σωκράτης ἐν τῷ 1. βιβλ. τῆς Ἐκκλ. Ἱστορίας, λέγων· «Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τῇ δ'. καὶ τῇ λεγομένη Παρασκευῇ, Γραφαὶ τε ἀναγινώσκονται, καὶ οἱ διδάσκαλοι ταῦτα ἐρμηνεύουσι· πάντα δὲ τὰ τῆς συνάξεως γίνεται δι' ἕνα τῆς τῶν Μυστηρίων τελετῆς.»

ΚΑΝΩΝ ΝΑ΄.

Ὅτι οὐ δεῖ ἐν Τεσσαρακοστῇ Μαρτύρων γενέθλια ἐπιτελεῖν, ἀλλὰ τῶν ἁγίων Μαρτύρων μνήμας ποιεῖν ἐν τοῖς Σαββάτοις καὶ Κυριακαῖς.

Ἑρμηνεία.

Ἀκόλουθος εἶναι καὶ ὁ παρὼν μὲ τὸν ἀνωτέρω μθ'. λέγει γὰρ, ὅτι δὲν πρέπει εἰς τὰς ἄλλας ἡμέρας τῆς μ'. νὰ ἐπιτελοῦμεν τὰ γενέθλια (1) καὶ τὰς μνήμας καὶ ἐορτὰς τῶν Μαρτύρων διὰ λειτουργίας τελείας, ἀλλὰ νὰ ἐπιτελοῦμεν ταύτας δι' αὐτῆς, ἐὰν τύχουν εἰς τὰ Σάββατα καὶ τὰς Κυριακὰς τῆς αὐτῆς μ'. Χαροποιὰ γὰρ καὶ λυτικά τῆς νηστείας εἶναι τὰ γενέθλια καὶ αἱ ἐορταὶ αὐτῶν, ἀνοίκειον μὲν εἶναι νὰ γίνωνται εἰς τὰς πενθίμους ἡμέρας τῆς μ', οἰκετὸν δὲ νὰ ἐπιτελοῦνται εἰς τὰς ἀνεσίμους καὶ χαροποιὰς αὐτῆς ἡμέρας, ὅποιαί εἶναι τὸ Σάββατον καὶ ἡ Κυριακὴ. Ὅρα καὶ τὸν ζθ'. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ ΝΒ΄.

Ὅτι οὐ δεῖ ἐν Τεσσαρακοστῇ γάμους ἢ γενέθλια ἐπιτελεῖν.

Ἑρμηνεία.

Ἐπειδὴ οἱ γάμοι καὶ αἱ ἐορταὶ ὁποῦ ἕκαμνάν τινες, διὰ τὴν ἡμέραν εἰς τὴν ὁποῖαν ἐγεννήθησαν, εἶναι ἀνχιρετικά τοῦ πένθους καὶ τῆς νηστείας τῆς μ', διὰ τοῦτο ὁ παρὼν Κανὼν προστάζει νὰ μὴ γίνωνται τὰ τοιαῦτα ἐν τῇ μ'. Ὅρα καὶ τὸν ζθ'. Ἀποστολικόν. (2)

ΚΑΝΩΝ ΝΓ΄.

Ὅτι οὐ δεῖ Χριστιανούς εἰς γάμους ἀπερχομένους, βαλλίζειν ἢ ὀρχεῖσθαι, ἀλλὰ σεμνῶς δειπνεῖν ἢ ἀριστᾶν, ὡς πρέπει Χριστιανοῖς.

Ἑρμηνεία.

Προστάζει ὁ παρὼν Κανὼν τοὺς Χριστιανούς, ὅταν πηγαίνουν εἰς τοὺς γάμους, νὰ μὴ βαλλίζουν, ἤτοι κτυποῦν τύμπανα ἢ ἄλλα ὄργανα, καὶ κατὰ τὴν ἁρμονίαν αὐτῶν καὶ ἠχολογίαν νὰ χορεύουν, ἀλλὰ νὰ γευματίζουν καὶ νὰ δειπνοῦν εἰς τοὺς γάμους αὐτοὺς μὲ συστολήν καὶ σεμνότητα, καθὼς εἶναι πρέπον εἰς τοὺς Χριστιανούς. Ὅρα καὶ τὸν κδ'. τῆς ς'.

ΚΑΝΩΝ ΝΔ΄.

Ὅτι οὐ δεῖ Ἱερατικούς ἢ Κληρικούς τινὰς θεωρίας θεωρεῖν ἐν γάμοις ἢ δείπνοις, ἀλλὰ πρὸ τοῦ εἰσερχεσθαι τοὺς θυμελικούς, ἐγείρεσθαι αὐτοὺς καὶ ἀναχωρεῖν.

Ἑρμηνεία.

Δὲν πρέπει οἱ Ἱερωμένοι καὶ Κληρικοί, κατὰ τὸν Κανὼνα τοῦτον, ὅταν καλεσθοῦν εἰς γάμους τινῶν ἢ δεῖπνα καὶ συμπόσια γενεθλίων καὶ ἄλλων ὁμοίων ἐορτῶν, νὰ στέκωνται νὰ βλέπουν χορούς καὶ ἄλλας θεωρίας

(1) Ἀπὸ τὸν λόγον τοῦτον τοῦ Κανόνος ἴσως ἤθελεν ὑπολάβῃ τινὰς, ὅτι οἱ τότε Χριστιανοὶ ἐώραζον καὶ τὰς ἡμέρας, εἰς τὰς ὁποίας ἐγεννήθησαν οἱ Μάρτυρες, εἰς δὲ τοὺς καθ' ἡμᾶς καιροὺς ἄλλο γενέθλιον Ἁγίου εἰς τὴν Ἐκκλησίαν δὲν ἐορτάζεται εἰμὴ μόνον τὸ τοῦ Προδρόμου. Τὸ γὰρ τοῦ Χριστοῦ γενέθλιον καὶ τὸ τῆς Θεοτόκου, ὡς ὑπερέχοντα τῶν κοινῶν Ἁγίων, ἀφήμι. Ὁμοίως γενέθλια Μαρτύρων φαίνεται νὰ λέγη ὁ Κανὼν τὰς ἡμέρας, κατὰ τὰς ὁποίας τὸν μαρτυρίου θάνατον ἔλαβον· ἐπειδὴ καὶ ὁ θάνατος γενέθλιος, ἢ ἑσέσιος ἡμέρα ὀνομάζεται, καὶ ὄρα τὸν Βαρῖνον ἐν τῇ λέξει γενέθλιος δι' ὃ καὶ ὁ Εὐσέβιος τὴν ἡμέραν τοῦ μαρτυρίου (ἤτοι τοῦ θανάτου) γενέθλιον ὀνομάζει. Ὡστὼ γὰρ φησὶ περὶ τοῦ Πολυκάρπου Σμύρνης· Παρέξει ὁ Κύριος ἐπιτελεῖν τὴν τοῦ μαρτυρίου αὐτοῦ (τοῦ Πολυκάρπου δηλαδὴ) ἡμέραν γενέθλιον (βιβλ. δ'. κεφ. ιε.). Ὅθεν αἱ μνήμαι τῶν ἁγίων Μαρτύρων καὶ τὰ γενέθλια, ἐκ παραλλήλου φαίνονται νὰ ᾄναι εἰς

τὸν παρόντα Κανόνα, καὶ ταυτοσήμαντα· λέγεται δὲ ὁ θάνατος τῶν Μαρτύρων γενέθλιος ἡμέρα, δι' ὅτι μὲ τὸν πρόσκαιρον τοῦτον θάνατον ἐγεννήθησαν εἰς τὴν ὄντως ζωὴν, καὶ δι' ὅτι ἕκαστος τῶν Μαρτύρων ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς μνήμας αὐτοῦ ἀνεγεννήθη, λαβὼν τὸ διὰ μαρτυρίου βάπτισμα. Ὁ δευτέρως ῥόποις οὐ μολύνεται, κατὰ τὸν θεολόγον Γρηγόριον (λόγ. περὶ βαπτίσμ.). Ὅθεν καὶ τὰ εἰς τὰς μνήμας τῶν Μαρτύρων γινόμενα τραπέζια, γενεθλιακὰ ὀνομάζοντο. Καὶ ὄρα τὴν ὑποσημείωσιν τοῦ οδ'. τῆς ς'.

(2) Ὁ δὲ Μανουὴλ Χαριτόπουλος ὁ Κωνσταντινουπόλιτις λέγει, ὅτι οἱ Ἱερεῖς ἐκεῖνοι ὁποῦ εὐλογοῦν γάμους ἐν τῇ μ' εἰ μὲν ἀπὸ ἀπλότητα καὶ ἀγνοσίαν τὸ ἕκαμναι, ἐλαφρότερα ἐπιτίμια λαμβάνουσι· εἰ δὲ χρυφίως καὶ ἀπὸ κακογνωμίαν, μὲ μεγαλήτερα ἐπιτίμια νὰ ἐπιτιμῶνται, ὡς γνωρίσῃ ὁ Ἀρχιερεὺς, τὰ δὲ εὐλογηθέντα ἀνδρόγυνα νὰ μὴ χωρίζωνται (σελ. 540 τοῦ Γιοῦρις).

ἀσέμνους ὅπου γίνονται ἐκεῖ, ἀλλὰ πρὸ τοῦ ἀκόμη νὰ ἔλθουν οἱ θυμελικοὶ (1), ἤτοι οἱ τοὺς χοροὺς καὶ τὰ δρ-
χανα παίζοντες, νὰ ἀσηκόνωνται ἀπὸ τὴν τράπεζαν καὶ νὰ ἀναχωροῦν. Ὅρα τὸν κδ'. τῆς ε'.

ΚΑΝΩΝ ΝΕ'.

Ὅτι οὐ δεῖ Ἱερατικούς ἢ Κληρικούς ἐκ συμβολῆς συμπόσια ἐπιτελεῖν, ἀλλ' οὐδὲ λαϊκούς.

Ἑρμηνεία.

Ὁ παρὼν Κανὼν διορίζει, ὅτι δὲν πρέπει οἱ Ἱερωμένοι καὶ Κληρικοὶ νὰ κάμνουν συμπόσια καὶ τραπέζας με
ρεφενέδες, ἀλλ' οὔτε οἱ λαϊκοὶ Χριστιανοὶ πρέπει νὰ κάμνουν αὐτὰ, ὡς ἀλλότρια τῶν Χριστιανῶν. Ὅρα καὶ
τὸν μβ'. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ ΝΓ'.

Ὅτι οὐ δεῖ Πρεσβυτέρους πρὸ τῆς εἰσόδου τοῦ Ἐπισκόπου εἰσιέναι καὶ καθέζεσθαι ἐν τῷ βήματι, ἀλλὰ
μετὰ τοῦ Ἐπισκόπου εἰσιέναι, πλὴν εἰ μὴ ἀνωμαλοῖη ἢ ἀποδημοῖ ὁ Ἐπίσκοπος.

Ἑρμηνεία.

Κάθε ἀταξία πρέπει νὰ πολιτεύεται εἰς τοὺς Ἱερωμένους, καὶ μάλιστα ὅταν εὐρίσκωνται ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ.
Τὸ δὲ νὰ ἀφίνουν τινὲς Ἱερεῖς τὸν Ἀρχιερέα ἔξω μονυχόν, ὅταν μέλλῃ νὰ κάμῃ εἴσοδον εἰς τὸ ἅγιον βῆμα, ἐν
ἡμέρᾳ ἑορτῆς δηλ. καὶ νὰ πηγαίνουν αὐτοὶ προτῆτερα μέσα εἰς τὸ ἅγιον βῆμα νὰ κάθωνται, τοῦτο, καὶ ἀταξία
εἶναι, καὶ καταφρόνησιν προξενεῖ εἰς τὸν Ἀρχιερέα. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ παρὼν Κανὼν ἐμποδίζει τοῦτο νὰ μὴ γί-
νεται, ἀλλὰ οἱ Ἱερεῖς νὰ στέκωνται ἔξω τοῦ βήματος ὁμοῦ μετὰ τὸν Ἀρχιερέα, καὶ ὁμοῦ μετὰ αὐτὸν νὰ ἐμβαίνουν
εἰς τὸ ἅγιον βῆμα. Τὸ δὲ ἀνωμαλοῖη, τινὲς μὲν τὸ ἐνόησαν εἰς Πρεσβύτερόν τινα, ἤγουν ἔξω μόνον ἂν τις
Ἱερεὺς ἀνωμάλως ἔχῃ, ἤγουν ἦναι ἀσθενὴς ἢ ὑπέργηρος, καὶ δὲν ἤμπορῇ νὰ στέκεται ἔξω εἰς ὄραν πολλήν·
ἐγὼ δὲ νομίζω ὅτι παίρνεται καὶ εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Ἐπισκόπου, ἤγουν ἔξω μόνον ἂν ὁ Ἐπίσκοπος ἀνωμά-
λως ἔχῃ τὸ σῶμα, ἢ ἐὰν ἀποδημῇ, ὅτι τοὺς μὲν Πρεσβυτέρους ἀνωτέρω πληθυντικῶς εἶπε, τοῦτο δὲ εἶναι ἐπι-
κόν, καὶ ἂν ἐλέγετο διὰ Πρεσβύτερον, ἔπρεπε νὰ σχηματισθῇ οὕτως, εἰ μὴ τις ἀνωμαλοῖη. Φαίνεται δὲ ὅτι νὰ
εἶχον τόπον ἴδιον οἱ Ἱερεῖς ὅπου ἔστεκον, ὅστις καὶ ὠνομάζετο Ἱερατεῖον· ὅθεν καὶ μὴ δυνάμενοι ἔξω νὰ καθί-
ζουν, εἰσῆρχοντο εἰς τὸ βῆμα καὶ ἐκάθηντο, καθὼς ἀπαραλλάκτως ἢ αὐτὴ ἀταξία γίνεται καὶ τὴν σήμερον.
Καὶ λοιπὸν ὁ Ἱερεὺς διὰ τὰ δύο ταῦτα (ἤγουν, ἢ ἂν αὐτὸς ἀσθενῇ, ἢ ἂν ὁ Ἀρχιερεὺς λείπῃ), συγχωρεῖται νὰ
εἰσέρχεται εἰς τὸ βῆμα καὶ νὰ κάθεται, ἐπειδὴ τότε δὲν κάμνει τοῦτο πρὸς καταφρόνησιν τοῦ Ἀρχιερέως. Ὅρα
καὶ τὸν ιη'. τῆς α'.

ΚΑΝΩΝ ΝΖ'.

Ὅτι οὐ δεῖ ἐν ταῖς Κώμαις, καὶ ἐν ταῖς Χώραις καθίστασθαι Ἐπισκόπους, ἀλλὰ περιοδευτάς, τοὺς
μέντοι ἤδη προκατασταθέντας, μηδὲν πράττειν ἄνευ γνώμης τοῦ Ἐπισκόπου τοῦ ἐν τῇ πόλει. Ὡσαύ-
τως δὲ καὶ τοὺς Πρεσβυτέρους μηδὲν πράττειν ἄνευ τῆς γνώμης τοῦ Ἐπισκόπου.

Ἑρμηνεία.

Διὰ νὰ μὴ καταφρονῆται τὸ ἀξίωμα τοῦ Ἐπισκόπου, προστάζει ὁ παρὼν κανὼν, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γίνων-
ται Ἐπίσκοποι εἰς χωρία, καὶ πόλεις μικρὰς, ἀλλὰ μόνον περιοδευταί, ἤτοι ἑξαρχοὶ, ταῦτόν εἰπεῖν Χωρεπίσκο-
ποι (2). Ὅσοι δὲ Ἐπίσκοποι ἕως τῶρα ἐχειροτονήθησαν εἰς τοιαύτας μικρὰς πόλεις, οὗτοι χωρὶς τὴν γνώμην

(1) Θυμελικοὶ δὲ κυρίως οὗτοι ὀνομάζονται καὶ θυμελικά τὰ
ὑπ' αὐτῶν γινόμενα, ἀπὸ τὸ θύω τὸ θυσιάζω, διὰτι εἰς τοὺς
τόπους ὅπου ἐχόρευον, εἶχον καὶ βωμοὺς διὰ νὰ θυσιάζουν εἰς
τὸν Βάκχον, τὸν παρὰ τοῖς Ἕλλησι λογιζόμενον θεὸν τῆς μέ-
θης. Ὅρα καὶ τὸν Σκριβέλιον.

(2) Ὁ μὲν Ζωναρᾶς καὶ Βαλασμών Περιοδευταὶ θέλουν νὰ ὀ-
νομάζωνται ἐκ τοῦ περιοδεύειν καὶ περιέρχεσθαι εἰς τὸ νὰ κα-
ταρτίξωσι τοὺς πιστοὺς, μὴ ἔχοντες ἐδικὴν τοὺς καθέδραν εἰς
ἕνα τόπον. Ὁ δὲ Χρῦσανθος Ἱεροσολύμων ἐν τῷ Συνταγματικῷ
λέγει, ὅτι ὀνομάζονται ἀπὸ τοῦ περιοδεύω, ἤτοι θεραπεύω καὶ
ἰατρεύω· ἔχει γὰρ τὸ περιοδεύω καὶ σημασίαν τοιαύτην· ὥστε

κατ' αὐτὸν Περιοδευταί, θέλει νὰ εἰπῇ θεραπευταὶ καὶ ἰατροὶ τῶν
ψυχικῶν νοσημάτων. Τινὲς μὲν οὖν θέλουσιν, ὅτι οἱ Περιοδευταὶ
οὗτοι νὰ ἦναι ἄλλοι ἀπὸ τοὺς Χωρεπίσκοπους, ἐπειδὴ καὶ ὁ
Γεννάδιος Κωνσταντινουπόλεως ἐν τῇ ἐγκυκλίῳ ἐπιστολῇ διη-
ρημένον ἀπὸ τὸν Χωρεπίσκοπον γράφει τὸν Περιοδευτὴν, λέγων·
«Πάντα τὸν ὄντιναοῦν ἀλισκόμενον ἐπὶ τῷ τοιοῦτῳ, Ἐπίσκο-
πον, ἢ Χωρεπίσκοπον, ἢ Περιοδευτὴν» κτλ. καὶ ἡ δεκάτη πράξις
τῆς ἐν Χαλκιδ. Συνόδου, σελ. 174. τῆς συλλογῆς τῶν Συνόδων,
Πρεσβύτερος λέγει ὅτι εἶναι ὁ Περιοδευτής. Κατηγοροῦσι γὰρ ἐν
αὐτῇ τὸν Ἰβαν τινὲς, ὅτι ἐχειροτόνησε Βαλέντιον τινα Πρεσ-
βύτερον καὶ Περιοδευτὴν. Ἄλλοι δὲ θέλουσιν ὅτι οἱ Χωρεπί-

τοῦ ἐν τῇ πόλει, καὶ κυρίου Ἐπισκόπου, νὰ μὴ κάμνουν τιποτε. Ἄλλ' οὐδὲ οἱ Πρεσβύτεροι πρέπει νὰ ἐνεργῶσι τὸ οἰονοῦν χωρὶς τὴν ἄδειαν τοῦ Ἀρχιερέως. Ὅρα καὶ τὸν λθ'. Ἀποστολικόν. Καὶ τὴν ὑποσημείωσιν τοῦ ἡ. τῆς α'.

ΚΑΝΩΝ ΝΗ'.

Ὅτι οὐ δεῖ ἐν τοῖς οἴκοις προσφορὰν γίνεσθαι παρὰ Ἐπισκόπων, ἢ Πρεσβυτέρων.

Ἑρμηνεία.

Διορίζει ὁ παρῶν Κανῶν, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γίνεσθαι λειτουργία οὔτε ἀπὸ Ἀρχιερέα, οὔτε ἀπὸ Ἱερέα μέσα εἰς κοινὰ ὁσπήτια, ἀλλ' εἰς ἐκκλησίαν, ἢ εἰς εὐκτήριον οἶκον. Ὅρα τὸν λά. τῆς ς'.

ΚΑΝΩΝ ΝΘ'.

Ὅτι οὐ δεῖ ἰδιωτικούς ψαλμούς λέγεσθαι ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, οὐδὲ ἀκανόνιστα βιβλία, ἀλλὰ μόνον τὰ κανονικὰ τῆς Καινῆς καὶ Παλαιᾶς Διαθήκης.

Ἑρμηνεία.

Ἐξω ἀπὸ τοῦ ρν' ψαλμοῦ τοῦ Δαβὶδ, εὐρίσκονται καὶ ἄλλοι τινές, λεγόμενοι ὅτι εἶναι τοῦ Σολομῶντος, καὶ ἄλλων τινῶν (1), τοὺς ὁποίους ὁ παρῶν Κανὼν ψαλμοὺς ὀνομάζει ἰδιωτικούς, διορίζων, ὅτι νὰ μὴν ἀναγινώσκωνται ἐπ' ἐκκλησίας, οὔτε αὐτοί, οὔτε ἄλλα βιβλία ἀκανόνιστα, ἔξω δηλαδὴ ὄντα ἀπὸ τὰ περιεχόμενα ὑπὸ τοῦ πέ. κανόνος τοῦ Ἀποστολικοῦ, ἀλλὰ μόνον τὰ βιβλία τῆς Παλαιᾶς καὶ Νέας Γραφῆς τὰ κανονικά, ἅτινα ἐνδιαθήκους μὲν Γραφὰς ὀνομάζει ὁ Εὐσέβιος, βιβλ. ς'. κεφ. κέ. τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας, ὁμοιογράφους δὲ ὀνόματι, ὁ Ἀρσνοπαγίτης Διονύσιος. Ὅρα καὶ τὸν πέ. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ Ξ'.

Ὅσα δεῖ βιβλία ἀναγινώσκεσθαι.

ΠΑΛΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ.

Α'.	Γένεσις Κόσμου.	ΙΒ'.	Ἐσδρας α. β'.
Β'.	Ἐξοδος ἐξ Αἰγύπτου.	ΙΓ'.	Βίβλος ψαλμῶν ρν'.
Γ'.	Λευϊτικόν.	ΙΔ'.	Παροιμίαι Σολομῶντος.
Δ'.	Ἀριθμοί.	ΙΕ'.	Ἐκκλησιαστής.
Ε'.	Δευτερονόμιον.	ΙϚ'.	Ἄσμα ἁσμάτων.
Ϛ'.	Ἰησοῦς Ναυῆ.	ΙΖ'.	Ἰώβ.
Ζ'.	Κριταί. Ρούθ.	ΙΗ'.	Δώδεκα Προφῆται.
Η'.	Ἐσθήρ.	ΙΘ'.	Ἠσαΐας.
Θ'.	Βασιλειῶν α. β'.	Κ'.	Ἱερεμίας. Βαρούχ, Θρῆνοι καὶ Ἐπιστολαί.
Ι'.	Βασιλειῶν γ. δ'.	ΚΑ'.	Ἰεζεκιήλ.
ΙΑ'.	Παραλειπόμενα α. β'.	ΚΒ'.	Δαυιδ.

ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

Ἐδαγγέλια τέσσαρα.

Κατὰ Ματθαῖον, κατὰ Μάρκον, κατὰ Λουκᾶν, κατὰ Ἰωάννην.
Πράξεις Ἀποστόλων, Ἐπιστολαί ἑπτὰ, οὕτως
Ἰακώβου μία, Πέτρου δύο, Ἰωάννου τρεῖς, Ἰούδα μία.

Ἐπιστολαί Παύλου δεκατέσσαρες.

πρὸς Ῥωμαίους, μία, πρὸς Κορινθίους δύο, πρὸς Γαλάτας μία, πρὸς Ἐφεσίους μία, πρὸς Φιλιππησίους μία, πρὸς Κολασσαεῖς μία, πρὸς Θεσσαλονικεῖς δύο, πρὸς Ἑβραίους μία, πρὸς Τιμόθεον δύο, πρὸς Τίτον μία, πρὸς Φιλήμονα μία.

σκοποὶ νὰ ᾖναι οἱ αὐτοὶ μὲ τοὺς Περιουτεῖς, καθ' ὅτι ἀπὸ τοῦ Χωρεπισκόπου, ἄλλοι μὲν ᾖσαν Πρεσβύτεροι μόνον, ἄλλοι δὲ εἶχον καὶ χειροτονίαν Ἐπισκόπου.

(1) Σημειῶσαι δὲ ὅτι κατὰ τὸν Εὐσέβιον Ἐκκλησ. Ἱστορίας βιβλ. ε'. κεφ. κη. ψαλμοὶ καὶ ᾠδαὶ ἀπ' ἀρχῆς ὑπὸ πιστῶν ἀδελφῶν ἐγράφησαν, μὲ τοὺς ὁποίους ὕμνον καὶ ἱερολόγον τὸν Χριστὸν, ὡς Λόγον Θεοῦ, τοὺς ὁποίους ψαλμοὺς ὁ Σαμοσατεὺς Παῦλος ὁ αἰρετικὸς κατέπαυσεν ὡς νεωτέρους τάχα καὶ νεωτέρων

ἀνδρῶν συγγράμματα, κατὰ τὸν αὐτὸν Εὐσέβιον βιβλ. ζ'. κεφ. λ'. τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας, ἀλλὰ δὲν λέγει διὰ τοὺς τοιοῦτους ψαλμοὺς ἐδῶ ὁ Καινὸν, ἐπειδὴ αὐτοὶ φαίνεται νὰ ᾖναι τοιοῦτοι, ὅποια εἶναι τὰ νῦν ἐν Ἐκκλησίᾳ ψαλλόμενα τροπάρια, ἀλλὰ διὰ ψαλμοὺς τῆς παλαιᾶς Γραφῆς, τοιοῦτους, ὅποιοι εἶναι οἱ τοῦ Δαβὶδ, ἐπιγεγραμμένοι ψευδῶς εἰς τὸ ὄνομα Σολομῶντος, ὡς εἴπομεν, καὶ ἄλλων τινῶν Προφητῶν.